

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău

„Aprob”

Directorul Colegiului „Alexei Mateevici” din Chișinău

_____ Bercu Victoria
" ____ " _____ 2025

Curriculum disciplinar
S.05.O.023 Drept procesual civil I

Specialitatea: Jurisprudență
Calificarea: Grefier/ grefieră

Aprobat:

La ședința Consiliului metodico-științific al Colegiului „Alexei Mateevici” din Chișinău

din _____ 2025

Metodist _____

Rusu Irina

La ședința Catedrei metodice „Științe psihopedagogice, sociale și juridice Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău

din _____ 2025

Șef catedră _____

Cașu Diana

Coordonat cu:

Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău;

Colegiul de Criminologie, Administrare și Drept „Valeriu Bujor”;

Colegiul de studii integrate al USPEE „Constantin Stere”;

Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca.

Autor:

Terziman Alexandru, profesor de discipline juridice, grad didactic doi,

Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău

Recenzent:

Păscăluță Felicia, doctor, conferențiar universitar, Departamentul Drept privat, USM

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea unității de cursi pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale și rezultatele învățării.....	4
IV. Administrarea unității de curs.....	5
V. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	5
VI. Unitățile de învățare	6
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	9
VIII . Sugestii metodologice	11
IX. Sugestii de evaluare	16
X. Resursele necesare pentru atingerea rezultatelor învățării.....	22
XI. Resursele didactice recomandate elevilor	22

I. Preliminarii

Bazele dreptului procesual civil sau, prescurtat, procesul civil ca disciplină de studiu a învățământului clasic în domeniul dreptului se înscrie printre ramurile fundamentale ale științelor juridice.

Importanța dreptului procesual civil o determină rolul acestei ramuri de drept în reglementarea relațiilor sociale ce apar în cadrul înfăptuirii justiției în pricinile civile. În linii generale, bazele dreptului procesual civil poate fi definit ca un ansamblu de norme juridice structurate într-o ordine strict determinată, ce reglementează modul în care este organizată și se desfășoară activitatea instanței de judecată și a participanților la proces, precum și raporturile procesuale dintre participanții la proces și instanța de judecată ce se stabilesc la judecarea pricinilor civile, iar în anumite cazuri și modul în care sânt executate hotărârile judecătorești și alte titluri executorii.

Studierea dreptului procesual civil trebuie începută de la examinarea și perceperea programului de studiu al acestei discipline. Programarea în domeniul studiului este un constituent obiectiv și indispensabil în determinarea formelor de activitate a profesorilor și a studenților privind repartizarea orelor de prelegeri, lecțiilor practice și a lucrului individual. Pentru a pătrunde mai lesnicios în esența dreptului procesual civil, inițial este util a lua cunoștință de noțiunile introductive în ramura dată, cum ar fi dreptul procesual civil și obiectul său de reglementare, procesul civil (procedura civilă), forma procesuală, actele de procedură, fazele (stadiile) procesului, alte noțiuni și definiții procesual civile.

II. Motivația, utilitatea unității de curs pentru dezvoltarea profesională

Bazele dreptului procesual civil este o unitate de curs ce se studiază în semestrul VII . Orelle atribuite conform planului de învățământ pentru studierea „ Bazelor dreptului procesual civil ” se repartizează potrivit celor două forme de instruire – prelegeri și lecții practice.

Studierea bazei dreptului procesual civil se înfăptuiește nu numai prin prelegeri și lecții practice (seminare), dar și prin elaborarea activităților individuale, a referatelor, la fel prin participarea la activitățile extracurriculare și consultații. Însă un rol foarte important în instruirea studentului-grefier în instituția de învățământ postsecundar nonterțiar o are lucrul de sine stătător al studentului cu manualul, studierea monografiilor, a legislației procesual civile, a practicii judiciare. Fără o astfel de pregătire este imposibilă dobândirea cunoștințelor suficiente pentru un specialist calificat în domeniul aplicării corecte a normelor de drept procesual civil.

Pentru activitatea practică un jurist - judecător, procuror, avocat, jurisconsult, notar, pe lângă cunoștințele teoretice la bazele dreptului procesual civil mai are nevoie de unele deprinderi practice de lucru.

În scopul îmbinării teoriei cu practica la disciplina „ Bazele dreptului procesual civil ” o mare parte din timp ar trebui rezervat orelor pentru rezolvarea spețelor, întocmirea actelor procesuale. Metodic, studierea disciplinei „ Bazele dreptului procesual civil ” poate fi fundamentată pe cunoștințe juridice obținute în prealabil în urma studierii cursurilor teoria și istoria dreptului, dreptul constituțional, civil, dreptul muncii, administrativ, organele de ocrotire a normelor de drept etc.

III. Competențele profesionale și rezultatele învățării

CS1. Identificarea instituțiilor dreptului procesual civil și esența normelor juridice ce le reglementează;

- CS2. Familiarizarea cu baza juridico-normativă națională și internațională ce reglementează procesul civil;
- CS3. Determinarea și stabilirea locului și rolului Dreptului procesual civil în sistemul de drept al Republicii Moldova;
- CS4. Interpretarea corectă a normelor Dreptului procesual civil și utilizarea corectă a actelor normative la rezolvarea cauzelor din domeniul respectiv;
- CS5. Efectuarea studiului comparativ legislației procesual civile al Republicii Moldova cu legislația procesual civilă a unor state europene și înaintarea proiectelor de perfecționare a legislației procesual civile.

IV. Administrarea unității de curs

Semestrul	Numărul de ore				Forma de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Studiu individual		
		Teorie	Practică/ Laborator			
V	60	30	15	15	Examen	2

V. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Studiu individual
			Teorie	Practică/ Laborator	
1.	Noțiuni introductive în studiul dreptului procesual civil	6	3	1	2
2.	Izvoarele dreptului procesual civil	5	3	1	1
3.	Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil	7	3	2	2
4.	Raportul juridic procesual civil	5	3	1	1
5	Competența instanțelor judecătorești	7	3	2	2
6	Părțile în procesul civil	5	3	1	1
7	Alți participanți ai procesului civil	7	3	2	2
8	Acțiunea civilă	4	2	1	1
9	Actele de procedură și termenele procedurale, sancțiunile procedurale	4	2	1	1
10	Cheltuielile de judecată	4	2	1	1
11	Probațiunea și probele	6	3	2	1
	Total	60	30	15	15

VI. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Noțiuni introductive în studiul dreptului procesual civil		
UC.1 Operarea cu termeni, noțiuni specifice dreptului procesual civil	Conceptul de jurisdicție. Jurisdicția ca funcție și serviciu public Definiția și clasificarea drepturilor subiective civile; Definiția și clasificarea formelor de apărare, metodelor de apărare, metodelor de apărare a drepturilor subiective și intereselor legitime ale persoanei; Definiția fazele și sarcinile procesului civil; Definiția și felurile procedurii civile;	A.1.Capacitatea de interpretare și aplicare a normelor procesuale civile. A.2.Înțelegerea principiilor fundamentale ale dreptului procesual civil. A.3. Explicarea structurii procesului civil și rolul actorilor implicați (judecător, reclamant, pârât, etc.).
2. Izvoarele dreptului procesual civil		
UC.2. Aprecierea importanței izvoarelor de drept procesual civil și analiza Codului de Procedura Civilă al RM ca izvor de drept procesual civil. UC.3. Definirea noțiunii de normă de drept procesual civil și clasificarea acestora.	Noțiunea și clasificarea izvoarelor de drept procesual civil; Izvoarele interne și internaționale; Rolul jurisprudenței și doctrinei juridice; Normele de drept procesual civil și clasificarea lor. Aplicarea legilor de procedură civilă în timp, spațiu și asupra persoanei; Excepția de neconstituționalitate în procesul civil.	A.4.Analiza critică a funcțiilor și scopului dreptului procesual civil. A.5.Aplicarea legilor de procedură civilă în timp, spațiu și asupra persoanei. A.6.Abilitatea de a evalua scopul dreptului procesual civil (realizarea justiției și garantarea drepturilor părților) și de a înțelege locul său în sistemul juridic general.
3. Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil		
UC.4. Descrierea esenței, principiilor, dreptului procesual civil UC.5. Capacitatea de a face distincția între principiile organizaționale funcționale ale dreptului procesual civil cu principiile funcționale ale dreptului procesual civil UC.6. Crearea abilităților practice de analiză a principiilor generale specifice dreptului procesual civil	Noțiunea importanța și clasificarea principiilor dreptului procesual civil; Principii generale, Principiul legalității accesul la justiție, dreptul la apărare principiul egalității în fața legii și justiției; Principiile organizaționale-funcționale ale dreptului procesual civil; Principiile funcționale ale dreptului procesual civil. Principiul aflării adevărului. Principiul rolului dirigitor al judecătorului. Principiul cooperării dintre părți și instanța de judecată. Dreptului la un proces echitabil în materie civilă.	A.7.Identificarea și explicarea principiilor fundamentale ale procesului civil. A.8.Argumentarea juridică, pe baza principiilor, modul de soluționare al unor situații în care drepturile procesuale ale părților pot fi puse în discuție. A.9.Aplicarea principiilor procesuale în rezolvarea unor spețe concrete și crearea abilităților practice de analiză a principiilor generale specifice dreptului procesual civil.

4. Raportul juridic procesual civil		
UC.7. Analiza structurii raportului juridic procesual civil. UC.8. Crearea abilităților practice de a aprecia rolul instanței de judecată în raportul juridic procesual civil.	Noțiunea, trăsăturile, temeiurile și structura raporturilor procesuale civile. Instanța de judecată ca subiect obligatoriu al raporturilor procesuale civile. Incidente procedural privind compunerea completului de judecată și procedura de soluționare (inadmisibilitatea, recuzarea și abținerea) Participanții la proces și persoanele care contribuie la înfăptuirea justiției în cauzele civile.	A.10.Înțelegerea structurii raportului juridic procesual civil. A.11.Capacitatea de a explica modul în care acest raport ia naștere, se modifică și se stinge pe parcursul procesului. A.12.Analiza poziției și rolului părților în cadrul raportului processual. A.13.Formularea cererilor, întâmpinărilor și susținerea probelor în condițiile legii.
5. Competența instanțelor judecătorești		
UC.9. Analiza competenței instanțelor judecătorești și delimitarea acestora.	Noțiunea și felurile competenței generale; Delimitarea competenței instanțelor judecătorești de competența Curții Constituționale; Delimitarea competenței instanțelor judecătorești de competența arbitrajului comercial în soluționarea litigiilor civile; Noțiunea și felurile de competență jurisdicțională. Deosebirea ei de competența generală. Competența jurisdicțională materială. Competența funcțională și competența procesuală. Competența jurisdicțională teritorială și felurile ei: general, alternativă, exclusive și convențională. Temeiurile și procedura strămutării procesului de la o instanță la alta. Conflictele (positive și negative de competență jurisdicțională și procedura de soluționare). Efectele încălcării regulilor cu privire la competența jurisdicțională.	A.14.Determinarea corectă a competenței materiale și teritoriale a instanțelor. A.15.Identificarea instanței competente să judece o anumită cauză civilă, în funcție de natura obiectului cererii și de domiciliul/sediul părților. A.16.Aplicarea regulilor de competență în redactarea și analizarea cererilor de chemare în judecată. A.17.Formularea corectă a cererii introductive, cu menționarea instanței competente, evitând excepțiile de necompetență.

6. Părțile în procesul civil		
UC.10. Stabilirea drepturilor și obligațiilor părților în procesul civil.	Noțiunea de părți în procesul civil. Rolul părților în procesul civil; Coparticiparea procesuală; Succesiunea în drepturile procedurale.	A.18. Identificarea și caracterizarea părților în procesul civil. A.19. Aplicarea normelor privind participarea și substituirea părților.
7. Alți participanți la procesul civil		
UC. 11. Analiza drepturilor și obligațiilor altor participanți la procesul civil	Intervenienții (terțele persoane) în procesul civil; Intervenția principală; - intervenția accesorie. Noțiuni generale asupra reprezentării judiciare. Reprezentarea legală și convențională Formularea împuternicirilor reprezentantului. Mandatul, procura împuternicirile speciale.	A.20. Identificarea și explicarea rolului participanților non-părți în procesul civil. A.21. Aplicarea corectă a dispozițiilor legale privind drepturile și obligațiile participanților. A.22. Interpretarea normelor care reglementează activitatea acestor participanți și de a valorifica corect probele sau actele procesuale furnizate de aceștia.
8. Acțiunea civilă		
UC.12. Conștientizarea rolului acțiunii civile în intentarea procesului civil. UC 13 Analiza elementelor acțiunii civile și scopul acestora.	Noțiuni generale privind acțiunea civilă; Natura juridică a acțiunii civile. Dreptul la acțiune Dreptul la intentarea acțiunii și dreptul la admiterea acesteia. Elementele acțiunii civile; Clasificarea acțiunilor civile. Mijloacele de apărare a pârâtului împotriva acțiunii. Referință. Cererea reconvențională;	A.23. Analiza condițiilor de exercitare a acțiunii civile. Identificarea elementelor esențiale ale acțiunii civile: titularul, obiectul, cauza și temeiul juridic. A.24. Determinarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate ale acțiunii (interes, calitate procesuală, drept subiectiv lezat). A.25. Redactarea și fundamentarea juridică a cererii de chemare în judecată.
9. Actele de procedură și termenele procedurale, sancțiunile procedurale		
UC.14. Conștientizarea rolului actului de procedură civilă în procesul civil	Noțiunea importanța și clasificarea actelor de procedură; Condițiile generale ale actelor de procedură civilă; Noțiunea, rolul și clasificarea termenelor de procedură; Procedura de repunere în termen; Nulitatea actelor de procedură.	A.26. Întocmirea și gestionarea corectă a actelor de procedură în procesul civil. A.27. Calcularea și respectarea termenelor procedurale și identificarea sancțiunilor aplicabile.
10. Cheltuielile de judecată		
UC.15. Analiza rolului taxei de stat și corelarea acesteia cu dreptul de acces la justiție.	Taxă de stat; Taxa de timbru;	A.28. Identificarea și clasificarea cheltuielilor de judecată. A.29. Aplicarea normelor privind

	Cheltuieli de judecare a pricinii; Scutire de taxa de stat; Amânarea și eșalonarea achitării taxei de stat; Restituirea taxei de stat; Repartizarea cheltuielilor de judecare a pricinii între părți.	acordarea și suportarea cheltuielilor de judecată. A.30. Analiza dispozițiilor legale referitoare la atribuirea cheltuielilor de judecată în funcție de soluția pronunțată (principiul „câștigătorul ia tot”), formularea cererilor corespunzătoare și evaluarea cuantumului acestora.
11. Probațiunea și probele în procesul civil		
UC.16. Determinarea etapelor probațiunii judiciare	Noțiunea și scopul probațiunii în procesul civil. Importanța probațiunii pentru înfăptuirea justiției și elementele structurale ale probațiunii. Noțiunea de probă, teorii doctrinare privind probele. Finalitatea probelor în procesul civil. Obiectul probațiunii și importanța practică a stabilirii lui în pricinile concrete. Clasificarea probelor în procesul civil; Pertinența și admisibilitatea probelor Reguli comune pentru aprecierea probei și importanța practică pentru pronunțarea hotărârii judecătorești. Caracterizarea probelor. Explicațiile părților și intervenienților ca mijloc de probă. Depozițiile martorilor. Înscrierile ca mijloace de probă. Clasificarea înscrierilor. Proba materială ca mijloc de probă. Înregistrările audio-video ca mijloc de probă. Expertiza ca mijloc de probă. Raportul de expertiză și conținutul lui.	A.31. Identificarea și selectarea corectă a mijloacelor de probă admisibile. A.32. Cunoașterea tipurilor de probe permise de lege (înscrieri, martori, expertiza, prezumții, mărturisirea, interogatoriul, cercetarea la fața locului) și capacitatea de a alege mijlocul de probă adecvat pentru susținerea unei pretenții sau apărări în instanță. A.33. Redactarea și susținerea cererilor probatorii în cadrul procesului civil. A.34. Formularea motivată a cererilor de administrare a probelor, respectând termenele și condițiile legale, dar și capacitatea de a combate probele adverse prin contra-probe sau observații.

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Numărul de ore
1. Dreptul procesual civil ca ramură de drept Rezultatul învățării: să determine rolul dreptului civil			
Noțiuni introductive în studiul dreptului procesual civil	Hartă conceptuală Rolul Dreptului procesual civil în sistemul de drept al RM.	Prezentarea	2

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Numărul de ore
2. Codul de procedură civilă izvor fundamental al dreptului procesual civil Rezultatul învățării: să analizeze structura codului de procedură civilă			
Izvoarele dreptului procesual civil	Analiza structurii codului de procedură civilă al RM .	Prezentarea studiului	1
3. Principiile generale ale dreptului procesual civil Rezultatul învățării: să explice tipurile de principii ale dreptului procesual civil			
Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil	Elaborarea unui clustering Tipuri de principii și caracteristicile lor.	Prezentarea posterului	2
4. Structura raportului juridic procesual civil Rezultatul învățării: să elaboreze Checklist de drepturi/ obligații a angajatorului și salariatului conform Codului Muncii			
Raportul juridic procesual civil	Checklist de drepturi/ obligații a angajatorului și salariatului conform Codului Muncii Elaborarea ciorchine: Tipuri de concedii garantate de Codul Muncii.	Prezentare Posterului Prezentarea studiului de caz	1
5. Dreptul Familiei Rezultatul învățării: să analizeze competența instanțelor judecătorești			
Competența instanțelor judecătorești	Analiza Swot Competență instanțelor judecătorești/Competența Curții Constituționale Tabel analitic Felurile de competență jurisdicțională Competența jurisdicțională materială/Competență jurisdicțională teritorială	Prezentarea Analizei SWOT Prezentarea Graficului T	2
6. Părțile în procesul civil Rezultatul învățării: să elaboreze Checklist de drepturi/ obligații a reclamantului și pârâtului			
Părțile în procesul civil	Checklist de drepturi/ obligații a reclamantului și pârâtului.	Prezentarea Scrisă Tehnica celor 6 De ce?	1

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Numărul de ore
7. Avocatul în procesul civil Rezultatul învățării: să analizeze drepturile și obligațiile avocatului în procesul civil			
Alți participanți în procesul civil	Text argumentativ "Drepturile și obligațiile avocatului în procesul civil" .	Prezentare scrisă Textului Argumentativ	2
8. Rolul acțiunii civile în procesul civil Rezultatul învățării: să explice cauzele care înlătură răspunderea contravențională/ penală prezentând exemple din viața cotidiană.			
Acțiunea civilă	Rezolvarea speței de caz Elaborarea listei: Cauzele care înlătură răspunderea contravențională/ penală prezentând exemple din viața cotidiană.	Prezentarea Scrisă	1
9. Actele de procedură civilă Rezultatul învățării: să determine importanța actelor de procedură în procesul civil			
Actele de procedură și termenele de procedură	Text argumentativ "Importanța actelor de procedură în procesul civil" .	Prezentare scrisă Textului Argumentativ	1
10. Probele și probațiunea Rezultatul învățării: să analizeze probele și probațiunea			
Cheltuielile de judecată	Rezolvarea speței de caz Temeiurile de scutire de la plata taxei de stat.	Prezentarea Scrisă	1
Probațiunea și probele în procesul civil	Studiu de caz Raportul de expertiză în procesul civil. Exemple de spețe.	Prezentarea Scrisă	1

VIII. Sugestii metodologice

Curriculumul disciplinar "Drept procesual civil" este un curs de inițiere a elevilor în conceptele de bază a Legislației prin care se urmărește formarea unor conștiinței juridice și conduitei civice corectă.

Desfășurarea orelor din cadrul cursului presupune folosirea unor metode activ-participative, care în mod evident sunt centrate pe elev și activitatea acestuia, se va pune accent pe dezvoltarea abilităților elevilor prin parteneriat profesor-elev, prin realizarea unei comunicări eficiente dintre actorii procesului instructiv-educativ, fapt ce presupune antrenarea demersurilor didactice care caracterizează învățarea permanentă, așa cum sunt:

- utilizarea unor strategii didactice care să pună accent pe: construcția progresivă a cunoașterii;

- flexibilitatea abordărilor și parcursul diferențiat; coerență și abordări inter- și transdisciplinare
- utilizarea unor metode active care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare a elevilor, necesară în situații reale, care stimulează potențialul creativ și capacitatea de adaptare a acestora și care dezvoltă atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți;
- exersarea lucrului în echipă, a cooperării și/sau a competiției și dezvoltarea capacității de investigare și valorizare a propriei experiențe;
- realizarea unor activități care stimulează curiozitatea pentru studiul unității de curs.

În conceperea și în realizarea activităților de învățare, se va avea în vedere și dimensiunea atitudinală a elevilor, contribuind astfel la formarea stilului de învățare al elevilor și la utilizarea rezultatelor învățării în viața reală. Activitățile propuse vor contribui la înlăturarea stereotipurilor și a automatismelor de gândire, contribuind la cultivarea spiritului de gândire critică, constructivă, creativitate.

În predarea cursului dat vor fi folosite metode didactice ce pot fi structurate după următoarele criterii:

Metode de comunicare și dobândire a valorilor socioculturale:

- *metode expositive*: explicația, demonstrația teoretică; prelegerea;
- *metode interactive*: conversația euristică, discuții sau dezbateri, explozia stelară, glaserul;
- *metode de instruire*: prin problematizare: studiu de caz, rezolvarea de situații problemă.

Gândirea critică - este considerată un factor-cheie în învățarea eficientă. Antrenarea acestui tip de gândire poate avea ca punct de plecare strategii bazate pe lectura activă, formularea opiniilor personale, elaborarea argumentelor, formulare de întrebări, elaborare de texte.

Problematizarea este o metoda didactica ce consta in punerea in fata elevului a unor dificultăți create intenționat, prin depășirea cărora, prin efort propriu, elevul învață ceva nou. Este vorba mai precis de crearea unei situații conflictuale in mintea elevului.

Investigația ca demers didactic favorizează aplicarea, în mod creativ, a cunoștințelor dobândite, în situații noi și variate. Metoda presupune definirea precisă a sarcinii de lucru, înțelegerea acesteia de către elevi și rezolvarea propriu-zisă, prin care își formează și își dezvoltă competențele. Demersul investigativ se poate raporta la trei etape esențiale: definirea problemei (care direcționează clar activitatea elevului, demersul propus fiind bine structurat); alegerea metodei adecvate (se realizează de către profesor care arată elevilor ce să facă, furnizează informațiile necesare selectării surselor/informațiilor etc.), identificarea soluției acceptabile.

Metode fundamentate pe acțiune(practică):

metode de acțiune stimulată sau fictivă: **exersarea(tehnica exercițiului, grop-trening) studiu de caz, jocuri didactice, joc de rol sau de simulare, învățarea dramatizată.**

Studiu de caz (Speță) este o metodă de studiu cu un pronunțat caracter activ-participativ, formativ și euristic, care presupune angajarea activă și interactivă a elevilor în analiza și dezbateră colectivă a unei situații particulare problematice în care se află un individ, grup social, cu scopul de a identifica și examina variante de acțiune și de a adopta decizii optime în conformitate cu propriul sistem de valori.

Metode de raționalizare a conținuturilor și operațiilor de predare/învățare: instruirea asistată de calculator.

Folosirea acestor metode ofere elevului șansa de a-și antrena și dezvolta în mod real competențele, deprinderile, priceperile și atitudinile.

Procesul instructiv-educativ este o activitate complexă, conștientă, sistematică și organizată, orientată spre realizarea unor obiective concrete și spre dobândirea de competențe.

Desfășurarea orelor presupune folosirea unor metode activ-participative, care în mod evident sunt centrate pe elev și activitatea acestuia, se va pune accent pe dezvoltarea abilităților elevilor prin parteneriat profesor-elev, prin realizarea unei comunicări eficiente dintre actorii procesului instructiv-educativ, fapt ce presupune antrenarea demersurilor didactice care caracterizează învățarea permanentă, așa cum sunt:

- utilizarea unor strategii didactice care să pună accent pe: construcția progresivă a cunoașterii. La alegerea strategiilor didactice se va ține cont de următorii factori: scopurile și obiectivele propuse; conținuturile stabilite; resursele didactice, nivelul de pregătire inițială și capacitățile elevilor, competențele ce trebuie dezvoltate.
- flexibilitatea abordărilor și parcursul diferențiat; coerență și abordări inter- și transdisciplinare abordare didactică flexibilă, care lasă loc adaptării la particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, conform opțiunilor metodologice ale fiecărui cadru didactic.
- utilizarea unor metode active care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare a elevilor, necesară în situații reale, care stimulează potențialul creativ și capacitatea de adaptare a acestora și care dezvoltă atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți;
- exersarea lucrului în echipă, a cooperării și/sau a competiției și dezvoltarea capacității de investigare și valorizare a propriei experiențe;
- realizarea unor activități care stimulează curiozitatea pentru studiul unității de curs.

În conceperea și în realizarea activităților de învățare, se va avea în vedere și dimensiunea atitudinală a elevilor, contribuind astfel la formarea stilului de învățare al elevilor și la utilizarea rezultatelor învățării în viața reală. Activitățile propuse vor contribui la înlăturarea stereotipurilor și a automatismelor de gândire, contribuind la cultivarea spiritului de gândire critică, constructivă, creativitate. Varietatea metodelor de predare-învățare va asigura asimilarea mai lesne a materiei și servește ca instrument de stimulare a interesului elevilor față de disciplină și specialitate.

În predarea modului dat vor fi folosite metode didactice ce pot fi structurate după următoarele criterii:

Metode de comunicare și dobândire a valorilor socioculturale:

- *metode expositive*: explicația, demonstrația teoretică; prelegerea;
 - *metode interactive*: conversația euristică, discuții sau dezbateri, pălării gânditoare, explozia stelară, clusteringul;
 - *metode de instruire*: prin problematizare: studiu de caz, rezolvarea de situații problemă.
- ✓ **Investigația** ca demers didactic favorizează aplicarea, în mod creativ, a cunoștințelor dobândite, în situații noi și variate. Metoda presupune definirea precisă a sarcinii de lucru, înțelegerea acesteia de către elevi și rezolvarea propriu-zisă, prin care își formează și își dezvoltă competențele. Demersul investigativ se poate raporta la trei etape esențiale: definirea problemei (care direcționează clar activitatea elevului, demersul propus fiind bine structurat);
- ✓ alegerea metodei adecvate (se realizează de către profesor care arată elevilor ce să facă, furnizează informațiile necesare selectării surselor/ informațiilor etc.), identificarea soluției acceptabile.
- ✓ **SINELG** - este o metodă de monitorizare a înțelegerii, o strategie care este utilizată pentru a menține elevii implicați în timpul citirii unui text.
- ✓ **Metoda Știu-vreau să știu-am învățat** solicită elevul să se gândească la ceea ce știe despre temă, să își adreseze întrebări despre temă și să formuleze răspunsuri la întrebările adresate. Elevii învață mai bine dacă (1) își amintesc ceea ce deja știau, (2) își formulează întrebări, (3) își confirmă achizițiile noi. Această metodă conduce spre toate cele trei aspecte

✓ **Gândirea critică** - este considerată un factor-cheie în învățarea eficientă. Antrenarea acestui tip de gândire poate avea ca punct de plecare strategii bazate pe lectura activă, formularea opiniilor personale, elaborarea argumentelor, formulare de întrebări, elaborare de texte.

✓ **Problematizarea** este o metoda didactica ce consta in punerea in fata elevului a unor dificultăți create intentionat, prin depasirea carora, prin efort propriu, elevul învață ceva nou. Este vorba mai precis de crearea unei situatii conflictuale in mintea elevului.

✓ **Portofoliul activităților individuale** al elevului. Se recomandă, ca de-a lungul cursului, elevii să mențină un portofoliu structurat în două secțiuni: **partea I** elevii colectează și analizează informații la modulul studiat : scheme, acte, organigrame, informații utile, organizatori grafici, conținuturile prezentărilor, etc.; **partea a II** elevii vor reflecta asupra învățării prin realizarea activităților individuale propuse la fiecare unitate de învățare. Această secțiune a portofoliului va reflecta activități pe care elevii le-au realizat în cadrul orelor de activitate individuală. Produsele ce vor fi prezentate în această secțiune: referate, comunicări, analize, analize comparative, analize SWOT, scheme organizatorice, texte analitice, studii comparative, etc

Metode de raționalizare a conținuturilor și operațiilor de predare/învățare: instruirea asistată de calculator.

Studiul individual ghidat de profesor va fi realizat pentru fiecare unitate de conținut, propunându-le elevilor în acest scop sarcini individualizate.

În vederea organizării unei instruiți moderne, la disciplina de studiu *Etica profesională* se recomandă utilizarea a tehnologiei informației și comunicării (T.I.C.) În raport cu problemele instruiți, resursele informatice pot fi eficient integrate în cadrul lecției în mai multe situații cum ar fi pentru vizualizarea informațiilor, prin succesiunea imaginilor, afișarea de scheme, planuri, prin grafică interactivă, prezentarea de modele, imagini, asamblate sub diverse formă de prezentări (Microsoft Power Point, Prezi).

**Metodele recomandate pentru fiecare din unitățile de învățare
sunt prezentate în tabelul de mai jos.**

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Metodele de învățare recomandate		
		Prelegeri	Practică	Individual
1.	Noțiuni introductive în studiul dreptului procesual civil	Expunerea. Explozia stelară PPT Conversația euristică.	Diagrama wenn Harta conceptuală Cvintetul Metoda R.A.I	Eseu
2.	Izvoarele dreptului procesual civil	Expunerea. Brainstorming Problematizarea Tehnica 3,2,1	Graficul T Hartă conceptuală Explicația Analiză	Studiu comparativ
3.	Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil	Conversația euristică. PPT Organizator grafic G/P/P	Cubul Știu/Vreau să știu/Am învățat Tehnica ciorchinelui Metoda diamantului Analiza Swot	Glastering

4.	Raportul juridic procesual civil	Descoperirea. Asaltul de idei. Demonstrația. Analiza Swot Diamantul	Demonstrația Obsevația. Exercițiu Simularea de managment a interviului de angajare Problematizarea.	Glastering Studiu de caz Diagrama Cauze- Efect
5.	Competența instanțelor judecătorești	Conversația euristică. Explicația Demonstrația. G/P/P	Demonstrația. Observația. Exercițiu Simulare de mediere Studiu de caz Analiza	Analiza Swot Graficul T
6.	Părțile în procesul civil	Conversația euristică PPT Diagrama Veen Metoga Cubului	Studiu de caz Problematizarea Exercițiul	Text argumentativ 6 De ce ?
7.	Alți participanți ai procesului civil	Copacul ideilor Glastering PPT Conversație euristică	Hărțile conceptuale Metoda R.A.I. Graficul T	Lista de control Text argumentativ
8.	Acțiunea civilă	Știu/Vreau să știu/Am învățat Explozia stelară	Copacul ideilor Ciorchinele Studiu de caz Turul galeriilor	Prezentarea Analizei SWOT Prezentarea Graficului T
9.	Actele de procedură și termenele procedurale. Sancțiunile procedurale	Știu/Vreau să știu/Am învățat Explozia stelară	Copacul ideilor Ciorchinele Studiu de caz Turul galeriilor	Prezentarea Analizei SWOT Prezentarea Graficului T
10.	Cheltuielile de judecată	Știu/Vreau să știu/Am învățat Explozia stelară	Copacul ideilor Ciorchinele Studiu de caz Turul galeriilor	Prezentarea Analizei SWOT Prezentarea Graficului T
11.	Probațiunea și probele în procesul civil	Știu/Vreau să știu/Am învățat Explozia stelară	Copacul ideilor Ciorchinele Studiu de caz Turul galeriilor	Prezentarea Analizei SWOT Prezentarea Graficului T

IX. Sugestii de evaluare

Evaluarea reprezintă un act didactic complex, integrat în procesul de învățământ. Evaluarea este un mijloc de bază, de realizare a feedback-ului, care oferă informație de autoreglare necesare pentru luarea deciziilor de ameliorare a activității de învățare. Activitate de evaluare va avea drept obiectiv determinarea:

- Cunoștințele, atitudinile, aptitudinile, deprinderile elevilor;
- Performanțele celui ce învață;
- Rezultatele sau procesul în sine;
- Nivelul la care obiectivele propuse inițial au fost atinse.

Acțiunile de evaluare va fi concepute prin asigurarea unei consecutivități între toate cele trei forme ale evaluării:

Inițială: se va diagnostica nivelul de pregătire a elevilor la începutul studierii unității stabilindu-se care sunt cunoștințele elevilor în vederea cunoașterii bazelor legislației a statului Republica Moldova.

Curentă: se va realiza pas cu pas la fiecare lecție pentru a se realiza un feed-back și pentru a se interveia imediat în cazul unor insuccese la însușirea conținutului informațional de către elevi;

Finală: se va realiza la finele cursului cu scopul de a se verifica capacitățile și competențele privind cunoștințele întregii materii.

Actul de evaluare va fi realizat prin utilizarea metodelor care solicită din partea elevului capacitatea de a defini noțiuni, concepte; capacitatea de a analiza, compara, sintetiza; capacitatea de a trage concluzii și a argumenta propriile păreri. Toate aceste capacități vor fi măsurate prin intermediul următoarelor instrumente de evaluare:

- Probe orale
- Probe scrise(test docimologic)
- Simulări didactice
- Eseu structurat

Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Evaluarea reprezintă un act didactic complex, integrat în procesul de învățământ. Evaluarea este un mijloc de bază, de realizare a feedback-ului, care oferă informație de autoreglare necesare pentru luarea deciziilor de ameliorare a activității de învățare.

Evaluarea, ca componentă a curriculumului la *Etica profesională* presupune evaluarea achiziționării cunoștințelor, abilităților și atitudinilor, obținute pe parcursul studiilor la disciplină. Activitate de evaluare va avea drept obiectiv determinarea:

- Cunoștințele, atitudinile, aptitudinile, deprinderile elevilor;
- Performanțele celui ce învață;
- Rezultatele sau procesul în sine;
- Nivelul la care obiectivele propuse inițial au fost atinse.

Evaluarea rezultatelor învățării are drept scop determinarea nivelului de realizare a competențelor specifice la disciplină. În acest sens, se includ următoarele tipuri de evaluări:

- *evaluarea inițială* care se realizează cu scopul determinării nivelului de cunoștințe în domeniul eticii;

- *evaluarea curentă/ formativă* ce presupune prezentări, postere, portofoliul, tabele conceptuale etc;
- *evaluarea sumativă*, ce presupune finalul fiecărei unități de învățare.

Evaluarea sumativă va proiectată în așa mod, încât să asigure dovezi pentru elevi, cadrele didactice și angajatori informații relevante despre achizițiile în termeni de cunoștințe și abilități în baza unor criteriilor definite explicit.

Actul de evaluare va fi realizat prin utilizarea metodelor care solicită din partea elevului capacitatea de a defini noțiuni, concepte; capacitatea de a analiza, compara, sistematiza; capacitatea de a trage concluzii și a argumenta propriile păreri.

Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările, Metodele de evaluare utilizate în cadrul disciplinei pot fi:

1. *Metode tradiționale* de evaluare:

- Evaluarea orală,
- Evaluarea scrisă,
- Testul docimologic.

1. Cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

2. *Metode alternative* sau complementare de evaluare a căror pondere devine tot mai semnificativă în paleta activităților evaluative desfășurate la nivelul întregului sistem de învățământ:

- Portofoliul,
- Investigația
- Proiectul
- Autoevaluarea etc

Drept metoda de evaluare va fi și **portofoliul**, pe care elevii îl vor completa cu materiale ca: (idei, mottouri despre morală, sistem de norme orale, etc; în scopul consolidării și aprofundării cunoștințelor.

Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Investigația reprezintă un instrument în cadrul căruia elevii pot aplica în mod creator cunoștințele și experiențele de învățare pe care le-au dobândit în instruirile anterioare, putându-se realiza pe o temă propusă de profesor sau de elevii înșiși, în cazul în care aceștia nutresc anumite interese față de diversele aspecte ale realității.

Putându-se realiza și individual, dar și în colectiv, investigația se poate desfășura pe o perioadă de timp care diferă în funcție de specifi cul subiectului abordat și, implicit, de dificultățile care decurg din realizarea sarcinilor pe care trebuie să le întreprindă elevii.

Proiectul este o metodă de evaluare modernă care permite elevilor să își dezvolte abilitățile de a analiza, cerceta, de a se organiza, presupune selectarea de informații, prelucrarea și sintetizarea acestora, formularea de întrebări care să călăuzească investigația, interacțiuni în cadrul grupului, comunicarea rezultatelor, corelarea lor, realizarea unui produs final. Din cele menționate se desprind câteva norme ce trebuie respectate într-o astfel de activitate:

- proiectare să prezinte interes pentru elevi și să fie acceptat ca o muncă plăcută;

- formularea clară a condițiilor pe care acesta trebuie să le îndeplinească;
- trebuie precizate etapele de desfășurare;
- elevii să aibă o mare libertate de acțiune spre a se putea asigura manifestarea originalității și a inventivității;

Autoevaluarea este într-o legătură directă cu noile orientări din didactica contemporană, când se pune tot mai mult accent pe dezvoltarea metacogniției prin implicarea tot mai evidentă a elevului în a reflecta asupra proceselor sale de învățare și, implicit, asupra obstacolelor care o obstruiează.

Deoarece nu există metodă perfectă de evaluare propun combinarea acestora astfel încât evaluarea să ofere o imagine cât mai reală a cunoștințelor și competențelor pe care le dețin elevii.

Autoevaluarea conține două caracteristici fundamentale care, în fond, condiționează și realizarea ei, și anume:

- necesitatea ca elevul să cunoască în mod evident obiectul evaluării, care poate fi un obiectiv, o competență sau un element specific;
- necesitatea ca aceste criterii distincte să-i fi fost comunicate anterior.

2.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Prezentare orală Rezumat oral	• Expune tematica lucrării în cauză. • Expunerea orală este concisă și structurată logic. • Utilizează formulări proprii, a conținutului informațional. • Fidelitatea: înțelegerea esențialului și reproducerea lui. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii abordate • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/3 din textul inițial. • Prezentarea propriei păreri
3.	Argumentare scrisă	• Corespunderea formulării temei • Selectarea și structurarea logică a argumentelor tezelor puse în discuție • Utilizarea limbajului adecvat specialității, respectarea normelor literare. • Expunerea propriei păreri vizavi de subiect.
4.	Argumentarea orală	• Corespunderea formulării temei • Expunerea logică, consecventă a tezelor argumentative. • Utilizarea limbajului specific disciplinei • Utilizarea corectă și adecvată a mijloacelor orale de exprimare. • Capacitatea de a-și apăra teza lansată.
3.	Proiect elaborat	• Validitatea proiectului - gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă. • Completitudinea proiectului - felul în care a fost structurat.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
		• Elaborarea și structura proiectului - acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a. • Creativitatea - gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
	Prezentare	• Redarea esenței subiectului în cauză. • Relevanța elementelor grafice și imaginilor utilizate. • Modul de amplasare elementelor grafice și imaginilor în corespundere cu conținutul teoretic. • Creativitatea și originalitatea. • Corectitudinea reprezentării legăturilor (relațiilor) dintre elementele grafice și imagini și conținutul teoretic. • Corectitudinea redării caracteristicilor relevante ale elementelor grafice și imaginilor.
	Brainstorming-ul	• Definirea problemei. • Investigarea definiției - problemă. • Definirea scopului ca soluție a problemei. • Identificarea resurselor și limitelor (constrângerilor). • Identificarea strategiilor care stăpânesc unele cu altele. • Rezumarea deciziilor de grup.
	Creativitatea	• Persoanele creative tind să fie independente, nonconformiste în gândire și acțiune, sunt relativ neinfluențate de alții. • Capacitatea de a observa ceea ce este neobișnuit și diferit, de a vedea potențiale nerealizate în situații date, de a observa asemănări și analogii în experiențe diferite. • Aptitudinea de a lăsa la o parte sistemele ferm structurate și stabilite. • Dizolvarea sintezelor existente și de a utiliza elementele și concepțiile în afara contextelor inițiale, pentru a crea noi combinații, noi sisteme de relații. • Prezentarea originalității în gândire și idei, vederea lucrurilor în modalități noi. • Persoanele creative sunt curioase, entuziaste, optimiste.
	Portofoliu	• lista conținutului; • sumarul: titlul fiecărei lucrări/ fișe; • lucrările individuale sau în grup; • eseuri, articole, referate, comunicări; • fișe individuale de studiu; • studii de caz dezlegate; • reflecțiile proprii ale elevului;

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
9.	Test docimologic	• Scorurilor însumate în corespundere cu baremul de corectare, în baza criteriilor de evaluare specifice itemilor de evaluare, care sunt incluși în test.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Prezentare orală Rezumat oral	Expune tematica lucrării în cauză. Expunerea orală este concisă și structurată logic. Utilizează formulări proprii, a conținutului informațional. Fidelitatea: înțelegerea esențialului și reproducerea lui. Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii abordate Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/3 din textul inițial. Prezentarea propriei păreri
2	Brainstorming-ul	Definirea problemei. Investigarea definiției - problemă. Definirea scopului ca soluție a problemei. Identificarea resurselor și limitelor (constrângerilor). Identificarea strategiilor care sunt similare sau au legătură unele cu altele. Rezumarea deciziilor de grup.
3.	Eseu structurat	Structura eseului: introducere, cuprins și încheiere; organizarea ideilor în scris coerent analiză și de interpretare a ideilor: relație între idee și argument, succesiunea logică a ideilor, abilitatea de a formula judecăți de valoare și de interpretare personală; idei subliniate prin construcția paragrafelor, raport corespunzător între ideile principale și cele secundare; prezentarea logică, însoțită de argumente/ exemple convingătoare; - respectarea normelor de ortografie și de punctuație; Cerințe tehnice de redactare/prezentare Foaia de titlu se notează: denumirea instituției, tipul lucrării, titlul lucrării, numele prenumele elevului, calificarea, nr. grupei, numele prenumele profesorului. Eseul perfectează în Times New Roman (TNR), font 12, cu 1,5linii spațiu între rânduri, format A4, cu margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus și jos – 2,5 cm, pe o singură parte a foii, numerotarea paginilor.
4	Problemă rezolvată	Înțelegerea problemei. Documentarea în vederea identificării informațiilor necesare în rezolvarea problemei.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
		Formularea ipotezelor. Stabilirea strategiei rezolutive. Prezentarea și interpretarea rezultatelor.
7.	Studiu de caz	Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. Coresponderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat. Corectitudinea lingvistică a formulărilor. Utilizarea adecvată a terminologiei în cauză. Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. Punerea în evidență a subiectului, problematicii și formularea. Capacitatea de analiză și de sinteză a situației ,. Aprecierea critică, judecată personală a elevului.
11.	Test docimologic	Scorurilor însumate în corespundere cu baremul de corectare, în baza criteriilor de evaluare specifice itemilor de evaluare, care sunt incluși în test.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor funcțional-acționare sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
Analiza SWOT	Conținutul corespunderii cu sarcina temei. Utilizarea adecvată a terminologiei Claritatea exprimării, logica celor expuse Prezentarea a cel puțin 4 puncte tari Prezentarea a cel puțin 4 puncte slabe Identificarea a cel puțin 4 riscuri Stabilirea oportunităților cel puțin 4
Diagrama Causă-Efect	Determinarea efectelor psihologice care sunt provocate de cauze concrete . Coresponderea conținutului cu scopul și obiectivele propuse. Organizarea ideilor și materialelor într-o ordine logică. Formularea concluziilor elocvente pe baza studiului literaturii suplimentare. Respectarea termenilor de elaborare.
Lista de sfaturi/recomandări	Coresponderea conținutului cu scopul/obiectivele propuse. Prezentarea opiniilor personale justificate. Sfaturile/recomandările propuse sunt aplicabile. Formularea laconică a ideilor.

Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
	Analiza diverselor surse bibliografice pentru formularea ideilor. Respectarea termenilor de elaborare.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice și practice/aplicative	Tablă Calculatoare portabile(laptop, notebook) Proiector Ecran

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa
1.	Prisac Alexandru. Drept procesual civil. Chișinău. Ed. Cartier 2013, 372 p.	Catedră
2.	Codul de procedură civilă nr. 225 din 30.05.2003 Monitorul Oficial din 12.06.2003 nr. 111-115/451	Catedră
3.	Constituția Republicii Moldova	Biblioteca de drept
4.	Florea Măgureanu, Drept procesual civil, București Ed. All Beck 1998	Biblioteca de drept
5.	Ioan Leș Tratat de drept procesual civil-București All Beck 2003	Biblioteca de drept
6.	Ion Deleanu, Tratat de procedură civilă-București, 2004	Biblioteca de drept
7.	Ioan Leș Drept procesual civil Curs Universitar, Universul Juridic 2021 904.	Biblioteca de drept